

Boldog végnapok

(Bodor Ádám: *Verhovina madarai*, Magvető, Budapest, 2011)

Hosszú várakozás előzte meg Bodor Ádám legújabb, harmadik regényének megjelenését. Az *érsek látogatása*

óta eltelt tizenkét év alatt nem kevés elvárás gyülemlt fel a készülő könyvvvel szemben, annak ellenére, hogy tudjuk, nem érdemes bármit előre megkövetelni egy még megszületendőben levő műtől. Jelen esetben az első Bodor-regény, a

Sinistra körzet

szinte reflexszerűen váltotta ki olvasóiból ezt a hozzáállást: egy ennyire nagyszerű kötet után nagyon nehéz nem azt várni, hogy a szerző önmagát túlszárnyalja – a feladat azonban szinte kivihetetlennek látszik. Az olvasó így előre borítékol magának némi csalódottságot, mely – hangsúlyozom – független a tényleges olvasmányélménytől. Első találkozásom a regénnyel bennem is csalódást keltett: minden túl ismerős, a tájak, a hatalmi viszonyok, a monadikusan zárt figurák, a meghatározatlan félelem, még az olvadó hó és a tavaszi virágok illata is. Csak a második, harmadik olvasás után döbbsentem rá arra, mennyire erősek és mennyire hiábavalóak a prekoncepcióim, sőt: mennyire meghatározzák még azt is, mit veszek észre a szövegben. Ezen felismerés után máris egész más színben tűnt fel a regény világa: elkezdett saját fényével világítani, mint a jégbe fagyott vízimalom, Eronim Mox varázslámpása.

Ami a Bodor-regények egyik legfontosabb világteremtő elemét, a neveket illeti: a szerző itt is tobzódik a különféle érdekes hangzású, különféle népekre, nemzetiségekre vagy vallási felekezetekre utaló tulajdonnevekben, akár személyekről, akár földrajzi nevekről van szó. A táj valószínű (sőt, bizonyos nevei valóságosak), mégis elhelyezhetetlen, az olvasó jobban teszi, ha ezúttal sem bajlódik térképpel, s még a szövegben említett Máramaros vármegye hegy- és vízrajzát sem kutatja fel. Az erős, karakteres hangzású Verhovina szó már önmagában kialakít egy képet bennünk: az első két szótag alapján keménynek és hidegnek képzeljük ezt a világot, melyet ugyanakkor (az utolsó két szótag nőnemű végződése képében) némi kedvesség és légiesség is átjár. A baljóslatú Sinistra körzethez képest itt valóban jobb érzés elidőzni. Minden kiszámíthatatlanság, fenyegetés, a pusztulás minden lépése együtt sem képes arra, hogy a falu lakóiban elültesse a menekülés gondolatát. Jablonska Poljanáról csak az megy el, aki nem találja itt a helyét: a fészküktől megfosztott énekesmadarak, valamint Anatol Korkodus madárcái, a javítóból elhozott gyerekek.

